

CEIP FRANCESC D'ALBRANCA

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

Gener 2017

0.INDEX.

	Pàgina
1. Context social de l'escola	3
2. La llengua catalana, llengua vehicular del nostre centre	5
3. El tractament global de les llengües curriculars (catalana, castellana i estrangera) en les processos d'ensenyament i aprenentatge.	6
4. Plantejaments metodològics per a l'aprenentatge-ensenyament de les llengües curriculars.	10
5. Els criteris per l'atenció específica d'alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de llengua catalana o llengua castellana.	17
6. Avaluació i seguiment.	19

1. CONTEXT SOCIAL DE L'ESCOLA

El CEIP Francesc d'Albranca és un centre de titularitat pública que depèn directament de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitat del Govern de les Illes Balears. És l'únic centre educatiu des Migjorn Gran que atén fillets i filletes d'entre 3 i 12 anys. Fins el curs 2015-16 era un centre de tipologia D i constava de 9 unitats, és a dir, 3 grups d'educació infantil i 6 d'educació primària. El curs 2016-17 ha passat a ser de tipologia E (menys de nou unitats) però de moment si la plantilla es manté continuarem mantenint per cada curs una tutoria,

La plantilla orgànica del centre està formada per: 4 mestres d'educació infantil, 6 mestres de primària, 1 mestra especialista d'anglès, 1 mestra especialista de música, 1 mestra especialista d'educació física, 1 una mestra de pedagogia terapèutica i una mestra A.L. (aquestes dues darreres, itinerants).

El centre està adscrit a l'IES Josep Miquel Guàrdia d'Alaior.

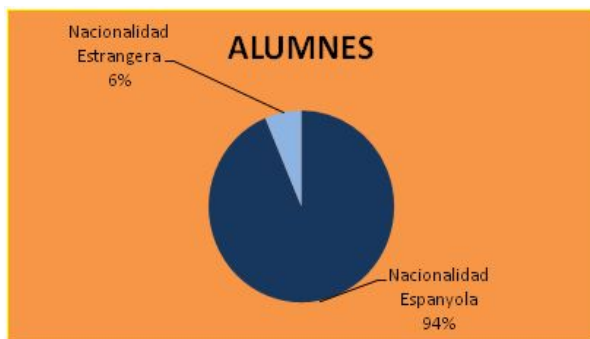
És una escola petita, acollidora i familiar. La ràtio d'alumnes sol oscil·lar entre els 10 i els 14 alumnes per aula, fet que permet treballar d'una manera individualitzada i propera.

Es Migjorn Gran és una petita població situada al sud de Menorca, Es Migjorn Gran és un municipi independent de Mercadal des de l'any 1989. El CEIP Francesc d'Albranca es situa a la perifèria del perímetre de sòl urbà, en el Camí Malagarba. Aquest centre es va inaugurar l'any 1989.

Descripció socioeconòmica de la zona i de les famílies

La població del municipi, al 2016 és de 1419 habitants, d'aquests 243 tenen nacionalitat estrangera. És un municipi que perd població per la fluctuació de persones que es donen de baixa en acabar la temporada turística i perquè el creixement vegetatiu és negatiu. Un 84% és de nacionalitat espanyola. El grup més nombrós de població estrangera és dels països de la Unió Europea, essent la britànica la població majoritària. Dins la població extra comunitària, les més importants són la peruana i l'equatoriana.

La procedència dels habitants del poble queda reflectida en la procedència de les famílies del centre. La majoria de les famílies són nascudes a Migjorn i tenen com a llengua de comunicació la llengua catalana. Tot i així, hi ha diverses famílies mixtes, des Migjorn i d'altres pobles de l'illa; n'hi ha unes quantes originàries de la península; i unes poques provinents de l'estranger.

El nivell social, econòmic i cultural de les famílies de l'escola es correspon majoritàriament al de la classe treballadora.

El turisme, la construcció i els serveis són els sectors on treballa la majoria de la gent que habita el poble, essent el sector turístic el més preponderat. La construcció ha minvat bastant, sobretot tenint en compte la crisi econòmica dels darrers anys. La majoria de les famílies que treballen en el sector de serveis tenen feina durant la temporada alta i passen a una situació d'atur laboral durant la resta de mesos de l'any.

2. LA LLENGUA CATALANA, LLENGUA VEHICULAR DEL NOSTRE CENTRE

La llengua catalana com a vertebradora de l'ensenyament, com a llengua vehicular i d'aprenentatge, i com a llengua de comunicació del centre

La llengua pròpia i majoritària del nostre context sociocultural és la catalana, per tant l'escola ve utilitzant des de l'any 1986, principalment la llengua materna de la gran majoria dels alumnes, com a vehicular de l'ensenyament.

Dins l'àmbit administratiu i de gestió del centre, tota la documentació (PEC, PCC, PGA, memòries anuals, actes del claustre, actes dels consells escolars,...) es fan en català.

Les comunicacions a les famílies (reunions, circulars,...) també es fan en aquesta llengua, encara que es dóna la llibertat al mestre/a de redactar alguna informació puntual o tenir una entrevista personal en la llengua materna dels fillets si es considera necessari i oportú. En algun cas de famílies novingudes, de primer moment, consideram que el més important és establir una bona comunicació, a partir d'aquí s'espera rebre esforç i resposta positiva d'aquestes famílies envers la nostra llengua.

3. EL TRACTAMENT GLOBAL DE LES LLENGÜES CURRICULARS (CATALANA, CASTELLANA I ESTRANGERA) EN ELS PROCESSOS D'ENSENYAMENT I APRENTATGE

L'objectiu final del centre és aconseguir el domini adequat, segons el nivell, de les tres llengües (catalana, castellana i anglesa) que s'utilitzen a l'escola a nivell curricular.

La llengua catalana és l'idioma matern de la gran majoria dels alumnes del centre.

El compromís en millorar la competència lingüística en les dues llengües oficials i l'anglès queda palès en la nostra trajectòria de centre plurilingüe.

Des del curs 2006-2007, el centre ha anat participant en el programa de Seccions Europees, la qual cosa va significar un augment de les hores dedicades a la llengua anglesa.

El curs 2012-13 el centre va formar part del **Pla pilot d'educació plurilingüe** fins el curs 2015-16, va suposar un augment del temps en el qual la llengua anglesa era la llengua vehicular d'àrees com naturals, matemàtiques, educació artística o educació física. Amb l'adhesió a aquest darrer pla també es va incrementar el temps en que la llengua castellana era la llengua d'ús per rebre l'ensenyament, ja que es van considerar que els nostres alumnes hi tenien poc contacte i que els resultats haurien de millorar. Els resultats acadèmics, atenent les proves externes, milloren la mitja de Menorca i de Balears.

Competència consolidada	C. lingüística anglès		C. lingüística castellà		C. lingüística català		Matemàtica	
	I	II	I	II	I	II	I	II
5 - alt	0,0 %	1,4 %	0,0 %	0,4 %	10,0 %	9,1 %	0,0 %	0,0 %
4 - intermedi alt	40,0 %	11,2 %	30,0 %	26,0 %	20,0 %	34,9 %	20,0 %	16,5 %
3 - intermedi	30,0 %	19,4 %	30,0 %	33,6 %	50,0 %	24,1 %	30,0 %	34,6 %
2 - intermedi baix	30,0 %	35,9 %	30,0 %	18,6 %	20,0 %	20,4 %	10,0 %	32,3 %
1 - baix	0,0 %	26,0 %	10,0 %	17,3 %	0,0 %	9,7 %	30,0 %	15,1 %
<1 - molt baix	0,0 %	6,2 %	0,0 %	4,2 %	0,0 %	1,8 %	10,0 %	1,5 %

Distribució de l'alumnat segons el grau d'assoliment de la competència consolidada.

Comparació del nostre centre(I) i Menorca(II).

Font: Proves IAQSE Tercer de Primària.2015

	C. lingüística anglès		C. lingüística castellà		C. lingüística català		Matemàtica	
Competència consolidada	70,0 %	39,3 %	60,0 %	57,4 %	80,0 %	59,0 %	50,0 %	41,2 %
5 - alt	0,0 %	0,9 %	0,0 %	2,3 %	10,0 %	4,1 %	0,0 %	1,4 %
4 - intermedi alt	40,0 %	12,7 %	30,0 %	19,1 %	20,0 %	21,4 %	20,0 %	10,5 %
3 - intermedi	30,0 %	25,7 %	30,0 %	36,0 %	50,0 %	33,4 %	30,0 %	29,3 %
2 - intermedi baix	30,0 %	36,8 %	30,0 %	26,8 %	20,0 %	26,8 %	10,0 %	36,6 %
1 - baix	0,0 %	19,9 %	10,0 %	11,8 %	0,0 %	12,3 %	30,0 %	20,1 %
<1 - molt baix	0,0 %	4,0 %	0,0 %	4,0 %	0,0 %	1,9 %	10,0 %	2,1 %
	I	II	I	II	I	II	I	II

Distribució de l'alumnat segons el grau d'assoliment de la competència consolidada. Comparació del nostre centre (I) i Balears (II)

Font: Proves IAQSE Tercer de Primària. 2015

Tot i que la Conselleria d'Educació no mantén el Pla Plurilingüe el CEIP Francesc d'Albranca ha optat per seguir en la mateixa línia d'ensenyament de les tres llengües. Per aquest motiu, en el claustre i consell escolar de dia 28 de juny de 2016 es va aprovar la modificació del nostre Projecte Lingüístic de Centre amb la següent distribució horària per tots els cursos de primària:

La distribució horària de les assignatures per tota primària

HORES	LLENGUA	ASSIGNATURA
4 hores (una hora dedicada a tutoria)	Català	Català
3 hores	Castellà	Castellà
3 hores	Anglès	Llengua anglesa
2'5 hores 1 hora	Català Castellà	Matemàtiques
1 hores 1 hores	Anglès Català	Ciències naturals

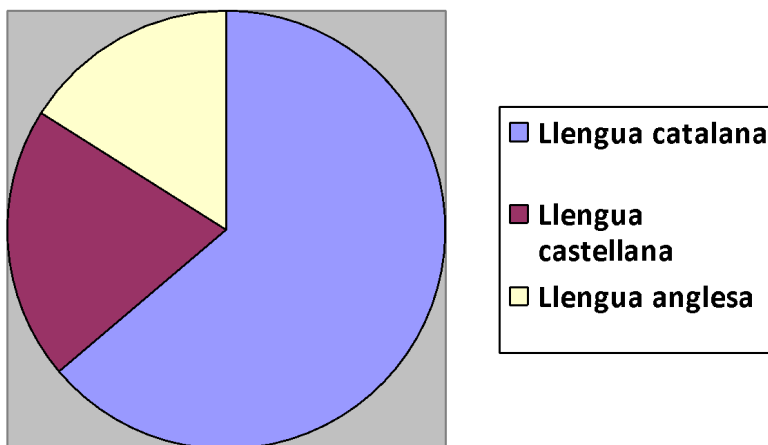
2 hores	Català	Ciències socials
2 hores	Català	Educació física
1 hora 1 hora setmanal	castellà castellà	Educació artística: Música Tallers artístics
1 hora	català	Religió/valora morals i cívics

El percentatge de la distribució horària per llengües a primària és la següent.

Llengua catalana 64 %

Llengua castellana 20 %

Llengua anglesa 16 %

Aquesta distribució horària ha estat aprovada per la Conselleria en data de dia 2 de desembre de 2016

Cicle dels petits:

Al cicle d'educació infantil, la llengua d'ús i d'ensenyament és quasi

exclusivament la llengua catalana, si bé es comencen a explicar contes o a cantar cançons en llengua castellana.

És el cas del grup de 5 anys, el qual dedica una sessió setmanal a conèixer i utilitzar de manera lúdica el castellà. En aquesta sessió coincideixen dues mestres a l'aula i la tutora no n'és el referent lingüístic, sinó l'altra. L'organització de la sessió contempla sempre l'explicació d'un conte en castellà i llavors es fan activitats d'expressió i/o comprensió oral.

Per altra banda, ja que cap al segon trimestre es treballa el Projecte comú amb la Xarxa de Centres Cooperants, l'intercanvi amb Nicaragua és una oportunitat més d'aprofundir en la llengua castellana i de practicar també l'expressió escrita a partir de cartes i textos que s'inclouran en el material per enviar a la nostra escola agermanada.

Pel que fa a la llengua anglesa, tal i com estableix el currículum d'aquesta etapa, es contempla a l'horari del grup 5 anys (½ h. de situacions quotidianes, ½ h. de joc, creant ambients o racons dins l'aula del grup i 1/2h. de treball disciplinar).

Ja fa uns quants anys que el grup de 4 anys introdueixen també de manera un poc més anecdòtica llengua anglesa, preveient ½ hora dins l'organització setmanal. Aquesta estona s'aprofita per aprendre cançonetes en anglès que permeten anar treballant expressivitat i vocabulari nou.

4. PLANTEJAMENTS METODOLÒGICS PER A L'APRENTATGE-ENSENYAMENT DE LES LLENGÜES CURRICULARS.

La llengua és un dels instruments bàsics per a la comunicació i l'aprenentatge. Ens serveix per expressar sentiments, desigs, necessitats, ordres, instruccions, etc. Per aquest motiu creim que és important que l'ensenyament de les llengües es faci des d'un enfocament comunicatiu, que permeti relacionar els continguts amb la realitat que envolta l'alumnat.

A continuació detallam els principals aspectes metodològics que destaca cada cicle per dur a terme l'ensenyament de les llengües.

El cicle dels petits, per començar, valora sobretot l'aprenentatge del llenguatge oral i utilitza la conversa com a eina fonamental. Els objectius principals són: ampliació del vocabulari, millora de la construcció de les frases, cohesió i coherència en el discurs, capacitat de centrar-se en el tema, capacitat de comprensió, treball de l'hàbit d'escoltar i respectar el torn de paraula,... És una activitat, una rutina, que es realitza diàriament.

Per introduir el llenguatge escrit, no empram llibres de text, aprofitam les situacions properes, diàries i espontànies que sorgeixen a la vida de l'aula per treballar-lo. Es comença pel nom propi i el dels companys, realització de llistes, notes, receptes, rètols, peus de foto, dites, endevinalles, la part lingüística de les petites recerques,...

Un recurs molt utilitzat a ed. infantil és el conte. Les mestres expliquen moltes històries als fillets i filletes, en llengua catalana i alguna en castellà. A l'aula té un gran valor el racó de la biblioteca, que es procura que sigui acollidor, que els exemplars que hi ha estiguin ben triats, que la majoria d'aquests contes la mestra els hagi explicat al gran grup,...

Al cicle dels mitjans es treballa la lecto-escriptura de manera constant, integrant-la dins la resta de matèries. No es té una visió aïllada d'aquesta àrea,

sinó que s'utilitza d'una manera globalitzada.

Hi ha ocasions en què l'objectiu principal no és treballar pròpiament la llengua, quan aquesta és més una eina comunicativa: explicacions, data diària, posades en comú, salutacions, utilització de l'agenda...

Per altra banda, es fan activitats puntuals en què l'interès es centra principalment en treballar aspectes purament lingüístics: treball de textos, notícia del cap de setmana, lectura de notícies de premsa...

Com que a escriure se n'aprèn escrivint, es provoquen situacions motivadores on el filllet, d'alguna manera, es vegi il·lusionat a haver d'escriure.

Quan hem de preparar un text, elaboram prèviament un guió, juntament amb els alumnes, a fi d'estructurar les idees, ajudar a puntuar, a cohesionar el text, etc.

Es dóna molta importància al llenguatge oral, realitzant activitats de posada en comú davant el gran grup, explicacions de feines realitzades a altres cursos, a fi que guanyin seguretat i fluïdesa davant altres oients.

Per altra banda, també es fomenta la lectura mitjançant el préstec de llibres i informant els pares de la necessitat de treballar la lectura diària a casa a fi d'adquirir un bon hàbit lector.

Al cicle dels grans també es treballa la lecto-escriptura integrant-la dins les altres àrees. Es potencia l'aspecte comunicatiu de la llengua, utilitzant-la per informar un destinatari, en un context real.

Una vegada establert el vehicle de comunicació s'estableixen les pautes per l'escrit que es pot fer individual, per parelles o en petit grup.

Pel que fa a la lectura, es llegeix bàsicament per necessitat, per estar informats i per plaer.

Es treballa la comprensió i expressió oral mitjançant converses, com ara contar allò que han fet el cap de setmana, comentar una notícia, preparar una conferència, donar una opinió personal, preparar qüestionari i després realitzar entrevistes, escenificar dramatitzacions, elaborar i recitar poemes expressius, fer

representacions amb el suport de titelles, explicar bé una informació rellevant trobada, exposar un projecte de treball, contar contes o històries, fer debats sobre temes d'interès, assemblees d'aula, preparar la reunió de delegats de curs, redactar una instància per dur a l'ajuntament...

Per treballar la comprensió i l'expressió escrita s'aprofita qualsevol fet, esdeveniment o treball de l'entorn, cosa que el fa proper i significatiu per als fillets a l'hora d'escriure: recerca i tractament de la informació per preparar un treball, elaboració d'una conferència, confecció de cartells, programes de mà... elaboració de normes o regles, visió de pel·lícules, participació en certàmens de narració curta, traducció de circulars de la llengua catalana a la castellana per comparar-ne les estructures, diferent o similar vocabulari...

Aspectes metodològics i didàctics de la llengua anglesa.

La llengua és una eina per comunicar-se que es va desenvolupant a mesura que s'utilitza; per açò l'enfocament que empram a la nostra escola és global i

comunicatiu, ja que entenem la realitat de la llengua com un tot, la qual cosa permetrà enllaçar els nous aprenentatges amb els coneixements previs que tenen els fillets/es. Per tant, donam molta importància tant a les vivències personals i interessos dels alumnes així com a la contextualització i globalització dels aprenentatges.

La llengua vehicular emprada durant les sessions és l'anglesa, ja que és important que els alumnes s'acostumin a rebre la informació en anglès. Aquestes instruccions i missatges tindran un suport visual i gestual (llenguatge no verbal) que facilitarà la comprensió (sent més abundants als cicles inferiors).

D'altra banda, es demanarà als alumnes que comencin a emprar la llengua anglesa per expressar necessitats (anar al bany, demanar material...), formes de cortesia (saludar i acomiadar-se, donar les gràcies, demanar per favor...), demanar i donar informació, etc. des de ben petits per aconseguir que vagin acostumant-se a emprar l'anglès com a mitjà de comunicació en situacions quotidianes i el més diverses possibles, la qual cosa afavorirà que l'aprenentatge de la llengua sigui més funcional.

És ben cert que a educació primària les destreses orals són molt importants. Tot i així, les escrites s'aniran introduint de manera gradual emprant estratègies i models (*modelling*) de les estructures lingüístiques i el vocabulari (*scaffolding*) necessaris per interioritzar i facilitar l'expressió posterior, emmarcada dins una tasca o situació que farà de fil conductor .

La metodologia AICLE no implica només un canvi de llengua i un augment del nombre d'hores d'exposició, sinó que més bé implica un canvi en la manera d'organitzar les sessions i les unitats de programació: seqüència didàctica, objectius ben clars, auto i coavaluació, ús de suport visual i gestual...

El fet de no tenir llibre de text permet que els continguts es presentin i treballin de diverses maneres, intentant incloure'n d'altres més propis de matèries com les matemàtiques, educació artística, coneixement del medi... però sempre

mitjançant activitats lúdiques i motivadores i tenint en compte els diferents estils d'aprenentatges dels alumnes.

Les unitats didàctiques s'organitzaran al voltant d'un tòpic, intentant enllaçar-lo amb altres, per tal d'interrelacionar i treballar continguts d'altres àrees aconseguint un aprenentatge més global i significatiu. Normalment s'introduirà a partir d'un conte, una cançó i/o situació o tasca específica, que parteixi dels interessos dels fillets. A més, a l'hora de programar el VAK (*visual, auditory and kinaesthetic*) cal que estigui sempre present per tal de planificar activitats i tasques que facilitin l'aprenentatge a tots els alumnes. A més, les quatre destreses hi han de ser totes presents: comprensió i expressió oral i escrita.

Per continuar amb la línia de treball engegada, les activitats i materials seran variats per tal d'atendre les necessitats de tot l'alumnat.

D'altra banda, un aspecte fonamental és el fet que els alumnes coneguin quins objectius es pretenen aconseguir i què se n'espera d'ells. Així idò, el 'MENU' encetarà les sessions, en el qual s'escriurà el WALT (què aprendrem?) i el WILF (què s'espera que facin els alumnes), la qual cosa ens serà útil a l'hora de revisar i avaluar el que hem fet.

Pel que fa a l'agrupament, la diversitat d'activitats permetrà el treball en gran grup, petit grup, parelles i la feina individual, intentant que hi hagi un equilibri entre ells. La dinàmica de feina serà d'equip cooperatiu, en la qual cada membre tindrà una tasca i/o funció determinada (group roles), triada per consens.

Volem fomentar el 'plenary' tant com un moment de trobada i posada en comú de les reflexions, el treball realitzat, les conclusions... com per a l'auto i la coavaluació de l'alumnat, emmarcat dins la metodologia AFL emprada per avaluar i atendre la diversitat.

Els aspectes culturals de la llengua estrangera es treballaran principalment a partir de les festivitats (Halloween, Nadal, Pasqua...), mentre que els que fan referència

a la vida quotidiana es treballaran a partir de la comparació amb els aspectes culturals propis: hàbits, menjar, rutines, temps lliure....

Es farà una avaluació formativa que fomenti l'autoregulació de l'alumnat, tant a nivell individual com grupal. Aquest tipus d'avaluació permetrà avaluar no només el procés d'aprenentatge dels alumnes sinó també la pràctica educativa.

TRACTAMENT ESPECÍFIC DE LA LECTURA

L'escola que treballa la funcionalitat de la lectura, ha de garantir uns bons nivells de competència lectora i escriptora i ha de desenvolupar hàbits que promoguin aficions lectores i que assegurin la pràctica de la lectura com un fet quotidià.

És per això que, tant en l'etapa de l'educació infantil com en l'etapa primària, els mestres propiciem moments, activitats i espais per fomentar el gust i l'interès pels llibres:

- Lectura individual pel plaer de llegir.
- Lectura col·lectiva.
- Recomanació de llibres llegits.
- Lectura del mestre als alumnes.
- Conta contes on familiars dels alumnes entren a l'aula a contar contes,
- Preparació i exposició oral de lectures.
- Taller de lectura expressiva.
- Lectura de textos diversos (notícies, receptes de cuina, instruccions, informació d'Internet per a projectes de treball, poesia, textos teatrals...)
- Motivació prèvia a la lectura.
- Fer una bona tria dels llibres que oferim als alumnes: que tinguin trama, que siguin adequats a l'edat i als seus interessos, amb bona presència, que siguin variats, de diferents cultures...
- Lectura amb una intencionalitat concreta (per exemple, treball en valors)

- Utilitzar diferents llengües (català, castellà i anglès).
- Biblioteca d'aula. És un espai específic i acollidor que convida a la lectura.
- Biblioteca de Centre (préstec de llibres, gimcana, convidar un autor conegut, presentació dels nous llibres...)

5. ELS CRITERIS PER A L'ATENCIÓ ESPECÍFICA D'ALUMNES D'INCORPORACIÓ TARDANA AMB DÈFICIT DE CONEIXEMENT DE LLENGUA CATALANA O DE LLENGUA CASTELLANA.

Al nostre centre arriben pocs fillets/es que desconeguin la nostra llengua i/o la llengua castellana, encara que hem de ser conscients que pot ocórrer qualche vegada. Quan es dóna el cas, intentam ajustar-nos a la singularitat de cada infant i la seva família i es valora quina serà la millor manera, pedagògicament parlant, d'oferir la llengua catalana com a llengua de comunicació i d'aprenentatge.

A grans trets, podríem dir que el que es sol fer és una immersió lingüística en llengua catalana, sempre amb els matisos que consideram oportuns.

En primer lloc, quan un alumne nou arriba al centre¹, després de ser matriculat, el tutor/a duu a terme una entrevista amb la família a fi d'acollir aquestes persones acabades d'arribar i conèixer, per una banda la situació que envolta l'alumne. Per altre costat, des de l'escola, es comença a donar a la família les informacions que es consideren més importants a tenir en compte per poder iniciar un bon procés d'adaptació al centre.

Si es dóna el cas que la família de l'infant i el mestre tutor dels fillet/a no es poden entendre per qüestió d'idioma, es cercarà una altra persona que pugui fer d'interpret, ja sigui un professional del centre o una persona externa.

En aquesta trobada els pares han de percebre una actitud d'ajuda i col·laboració per part de les persones del centre.

Una vegada a l'escola tinguem més informació sobre diferents aspectes del infant (procedència, edat, llengua familiar, escolarització anterior...) i sobretot del grau de coneixement de la llengua catalana o castellana, es reuniran la mestra tutora i l'equip de suport (inclosa l'orientadora de l'EOEP) per valorar i decidir

¹ Veure Pla d'Acollida.

conjuntament com s'iniciarà el procés d'aprenentatge d'aquestes dues llengües. Independentment de quin sigui el grau de coneixement de la llengua catalana o castellana, si estem davant un infant acabat d'arribar, de primer moment, hem de ser capaços de:

- Tenir una actitud de sensibilitat, respecte i empatia cap a la llengua materna del nou alumne.
- Preveure i potenciar situacions o activitats on hi hagi prou interrelació entre el infant nouvingut i els companys.
- Garantir un bon acolliment a l'aula i el centre.

6. AVALUACIÓ I SEGUIMENT

Es té previst fer un seguiment i una avaluació anuals del PLC, especialment si han canviat determinades circumstàncies del centre (introducció de noves metodologies d'ensenyament, per exemple). D'aquest seguiment se n'encarregarà la comissió de normalització lingüística del centre. La comissió està formada per els coordinadors de cicle i la directora com a coordinadora.

La concreció anual del projecte lingüístic s'inclourà dins la Programació General Anual (PGA) i a la memòria de final de curs, es tindrà en compte un apartat on es revisin les activitats i estratègies utilitzades, l'eficàcia dels recursos materials, la temporalització, els resultats assolits, etc.

En qualsevol cas, la revisió més acurada s'ha de fer, com a mínim, cada 5 anys.